

Rimfeen

Lektion 4

Ikke-Lydrette rimord med én stavelse og en-to konsonanter i forlyd (rimdelene /ind/, /old/, /und/)

Teksten i kursiv læses højt for eleverne.

Teksten flankeret af den farvede stribe er emne til samtale med eleverne.

Forberedelse

- RF4 Fællesøvelse2 Eg A3: print og laminér.
- RF4 Fællesøvelse2 Blade A3: print. Klip bladene ud og skriv de tre rimdele /ind/, /old/, og /und/ på bagsiden af tre blade hver.
- RF4 Fællesøvelse2 Nøgleord A3: print og laminér. Dette ark genbruges i RF5.
- RF4 Fordybelse A4: print et eksemplar til hver elev.
- RF4 Øvesætning A3: print.
- Medbring det udklippede materiale fra RF3 Fællesøvelse1.
- Medbring forskellige farver blyant eller tusch til eleverne.

Inddrag både vokalstrategien (Lydmesteren) og vokalgidningsstrategien (Vokaldetektiven) i lektionen, hvis eleverne har trænet disse strategier. Dvs. at i afkodning af ord med én eller flere konsonanter i forlyd, så læses rimdelen først; *-ind*. Lyder *i* i *-ind* som *film* eller *fisk*? Når dette er afklaret og rimdelen er læst/stavet, sættes konsonanten lige før rimdelen på; *pind* og endelig kobles den første konsonant på; *spind*.

Noter fra forrige lektion

Tag udgangspunkt i noterne fra sidste lektion, og sæt sammen med eleverne ord på, hvad øvelserne i sidste lektion omhandlede.

Narrativ

Hvis dette er første lektion eleverne har med Rimfeen, så start med at læse introduktionsnarrativet til Rimfeen højt. Dette finder du i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Hvis det er første lektion eleverne har med hele undervisningsforløbet, så læses desuden introduktionsnarrativet til undervisningsforløbet højt allerførst. Dette finder du også i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Introduktionsnarrativ

Rimfeen danser rundt på trætoppene og kaster maling på alle de mørke blade, så hele skoven bliver mere og mere farverig. Rimfeen mødte en gammel mand med langt hvidt skæg, som lærte hende, at det er vigtigere og mere værdifuldt at øve sig, end at være perfekt. Så hun har besluttet sig for, at det er OK, hvis hun ikke rammer præcist med hver eneste farveklat - det er meget vigtigere, at hun kaster sig ud i det. Så skal skoven nok blive farverig og pæn til sidst.

Læsefaglig introduktion

Rimfeen er glad af forskellige grunde; hun er blevet bedre til at læse nye ord, fordi hun nu kan bruge strategien med rimdele, og den gamle mand har lært hende, at hun ikke behøver at være perfekt hele tiden. Der er noget, der kræver øvelse - og derfor er det vigtigt, at man øver sig.

Måske har I truffet Vokaldetektiven - en af de andre ordhelte i Ordskovene - og gennem ham lært om drillevokaler, eller også kender du bare til strategien om vokalglidning.

Rimfeen har nemlig haft så travlt med at male Ordskovene i glade farver, at hun ikke har haft tid til at besøge Vokaldetektiven. Derfor kender hun ikke til drillevokaler, og har fået svært ved at læse nogle af de nye ord, hun støder på. Hun synes ikke at de lyder rigtige, så har hun brug for, at nogen vil fortælle hende, at vokalerne kan lyde forskelligt. Mon I kan hjælpe hende med det?

Fællesøvelse 1

[Dette er en repetition af RF1 til RF3. Såfremt eleverne har godt styr på rimdele eller hvis forløbet fortsætter direkte fra RF3, kan denne øvelse springes over.]

Materiale:

- Udklippet materiale fra RF3 Fællesøvelse 1

Inden vi hjælper Rimfeen med strategien til vokalglidning, så vil hun gerne have, at vi lige repeterer strategien med rimdele.

Afhængigt af elevernes niveau, placeres enten de 4 kort med nøgleordsbilleder eller de 4 kort med rimdele på bordet.

De 4 kort med konsonanter placeres med bagsiden opad på bordet.

En elev vender et konsonantkort. Eleven lægger kortet foran rimdelen eller nøgleordsbilledet og siger ordet.

Hvis det er svært for eleven, kan underviseren støtte ved fx at sige:

Når rimdelen er /ød/, og du sætter /b/ foran, hvilket ord får du så?

En anden elev vender et nyt konsonantkort, og der fortsættes som ovenfor, indtil alle konsonantkort gennemgås.

Anvendes de 4 kort med rimdele, kan øvelsen fortsættes ved at placere den samme konsonant foran forskellige rimdele.

Opgavekonsonanter:

b, l, k, sk

Fællesøvelse 2

Nu skal vi hjælpe Rimfeen med at forstå strategien med vokalglidning.

Mens Rimfeen flyver over det store egetræ og glad farver hvert enkelt blad i lyse farver, så opdager hun, at der er blade, som hendes farver ikke kan sidde fast på. Hun er sikker på det skyldes, at hun ikke udtaler ordene rigtigt. Hun har lagt mærke til, at der på egetræet er 3 rimdele, som ikke tager imod hendes farve. Det er /ind/, /old/, /und/. Men selvom hun sagtens kan sætte konsonantlyd foran ordene, som f.eks. M-und (siges med tydelig u-lyd), så farves bladet ikke. Rimfeens ven, Vokaldetektiven, er verdensmester i vokalglidninger - hvilket råd tror I, han ville give Rimfeen, når hun læser M-und (siges med tydelig u-lyd)? Eller kan I huske hvilken anden lyd /u/ kan have?

Materiale:

- RF4 Fællesøvelse2 Eg
- RF4 Fællesøvelse2 Blade
- RF4 Fællesøvelse2 Nøgleord

RF4 Fællesøvelse2 Nøgleord hænges op på væggen - henvis til denne hvis eleverne får brug for støtte.

Hvis vi kigger på de 3 rimdele, hvad ved vi så om vokalglidning?

/ind/ → /e/

/old/ → /ɔ/

/und/ → /å/

Rigtig flot! Så hvordan vil ordet, som Rimfeen udtaler M-und (siges med tydelig u-lyd) rigtigt lyde?

RF4 Fællesøvelse2 Eg placeres på bordet. På træet lægges de ni blade fra RF4 Fællesøvelse2 Blade, med de skrevne rimdele nedad.

Eleverne får hver sin farve.

Er I klar til at hjælpe Rimfeen med de blade, som ikke er blevet farvet, fordi Rimfeen ikke har kendt til strategien med vokalglidning?

En elev vender et blad, og siger et rimord der matcher rimdelen på bladet. Eleven farver noget af bladet med sin farve, og sender bladet videre til næste elev.

Denne elev siger et rimord, farver noget af bladet med sin farve, og sender det videre.

Sådan fortsættes, indtil eleverne ikke kan komme på flere rimord. Bladet, der nu har mange farver, sættes tilbage på træet.

En anden elev vender et nyt blad, og der fortsættes som ovenfor, indtil alle blade er gennemgået.

Fordybelse

Dette er en individuel opgave. Hver elev får et fordybelsesark.

Materiale:

- RF4 Fordybelse

Ordene skrives under det matchende nøgleordsbillede.

De elever der har tid til overs, kan arbejde med det digitale læremiddel Ordheltene, Mission J1.

Refleksion

I fællesskab reflekteres der over, hvad der er blevet arbejdet med i dagens lektion. Lav evt. en "bordet rundt", hvor alle skal sætte ord på, hvad de har lært/fået med sig fra dagens undervisning.

Fokus: Nogle rimdele er ikke lydrette, så der har vi brug for vores viden om vokalglidning, og når vi gør det, så kan vi læse og skrive andre ord med samme rimdel.

Underviseren noterer, hvad eleverne siger om "det nye" de har arbejdet med i dag. Disse notater bruges, som opstart til næste lektion.

Hjælpesætninger til refleksion:

- Hvordan kan vi bruge Rimfeens og Vokaldetektivens strategier sammen?
- Hvad gør du, hvis du skal stave et ord som "lund", og du ikke ved, hvordan ordet staves?
- Ved du, hvad ordet betyder?
- Hvad med ordet "blund"?
- Hvordan staves det?
- Ved du hvad det betyder?
- Hvad kan du anvende vokaltrappen til?
- Hvad gør du, når du skal læse et ord, du ikke kender?

Noter:

Øvesætning

Som afslutning på lektionen læser underviseren sammen med eleverne en kort tekst, hvor en eller flere af Ordheltenes strategier kan benyttes. Ordene markeret med pink er der arbejdet med i denne lektion:

Materiale:

- RF4 Øvesætning

Et ordmonster lå på **lur** bag en **mur**. Den fangede feer, som den puttede i et **bur** i sit **skur**. Rimfeen kom forbi. Det var en smuk **stund** i en dejlig **lund**. På en **bund** af blade, havde hun gjort et **fund**: en **sund** tomat. "**Bær** den hjem, og **skær** den i skiver," tænkte hun. Men ordmonsteret hoppede frem fra sit skjul: "Jeg er en **kold trolde**, så hold inde og betal din tomat i **told**, ellers bruger jeg **vold!**". "Hvor er du **led**," svarede Rimfeen, og **bed** hurtigt i sin tomat. "**Mød** min pensel!" sagde hun og **skød** en klat maling lige i ansigtet på monstret, så der **lød** et plask. "Årh, jeg er **blind!**" græd det, tørrede ansigtet med et **skind**, og kravlede hjem i sit **spind**.

Muligt ekstraarbejde

I det digitale læremiddel Ordheltenes kan eleverne til næste gang træne Mission J1, som indeholder ikke-lydrette rimdele i ord med en-to stavelse og en-to konsonanter i forstavelse med rimdelene / ind, /old, /und/